TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 24. maijā *

Lieta C-50/08

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2008. gada 12. februārī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv Ž. P. Kepenns [*J.-P. Keppenne*] un H. Stēvlbeks [*H. Støvlbæk*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

ko atbalsta

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko pārstāv E. Dženkinsone [*E. Jenkinson*] un S. Osovskis [*S. Ossowski*], pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

* Tiesvedības valoda — franču.

pret

Francijas Republiku, ko pārstāv E. Beljāra [*E. Belliard*], kā arī Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un B. Mesmērs [*B. Messmer*], pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Bulgārijas Republika, ko pārstāv T. Ivanovs [*T. Ivanov*] un E. Petranova [*E. Petranova*], pārstāvji,

Čehijas Republika, ko pārstāv M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvis,

Latvijas Republika, ko pārstāv L. Ostrovska, K. Drēviņa un J. Barbale, pārstāves,

Lietuvas Republika, ko pārstāv D. Krjaučūns [*D. Kriaučiūnas*] un E. Matuļonīte [*E. Matulionytė*], pārstāvji,

Ungārijas Republika, ko pārstāv R. Šomšiča [*R. Somssich*] un K. Vereša [*K. Veres*], kā arī M. Fehērs [*M. Fehér*], pārstāvji,

Rumānija, ko pārstāv K. Osmane [*C. Osman*], A. Georgiu [*A. Gheorghiu*] un A. Stoja [*A. Stoia*], kā arī A. Popesku [*A. Popescu*], pārstāvji,

Slovākijas Republika, ko pārstāv J. Čorba [*J. Čorba*] un B. Ricjova [*B. Ricziová*], pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents) un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], K. Toadere [*C. Toader*] un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs M. A. Godisārs [*M.-A. Gaudissart*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 27. aprīļa tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 14. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Francijas Republika, iecelšanu notāra amatā pakārtojot pilsonības nosacījumam, nav izpildījusi EKL 43. un 45. pantā noteiktos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Notāru darbības vispārīgie noteikumi Francijā

2 Francijas tiesību sistēmā notāri savus amata pienākumus pilda kā brīvās profesijas pārstāvji. Šīs profesijas statuss tiek regulēts 1945. gada 2. novembra Rīkojumā Nr. 45-2590 par notariāta statusu (1945. gada 3. novembra *JORF*, 7160. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2004. gada 11. februāra Likumu Nr. 2004-130 (2004. gada 12. februāra *JORF*, 2887. lpp.).

3 Saskaņā ar šā rīkojuma 1. pantu notāri ir "valsts amatpersonas [*officiers publics*], kas taisa visus aktus un līgumus, kuru dalībniekiem tie ir jāapvelta vai tie vēlas tos apveltīt ar publiskiem aktiem piemītošo autentiskumu, un lai nodrošinātu to datēšanu, pieņemtu tos glabāšanā, izsniegtu to pirmos izrakstus un apliecinātus norakstus".

4 Saskaņā ar minētā rīkojuma 1.a pantu notārs savu amatu var pildīt vai nu individuāli, vai arī profesionāļu personālsabiedrībā [*société civile professionnelle*], brīvo profesiju darbībai pielāgotā kapitālsabiedrībā [*société d'exercice libéral*] vai kādas fiziskas vai juridiskas personas, kam ir tiesības uz notāra prakses vietu, algota darbinieka statusā.

5 Saskaņā ar tā paša rīkojuma 6-1. panta pirmo daļu notāru profesionālās darbības civiltiesisko atbildību garantē apdrošināšanas līgums, ko noslēgusi Augstākā notāru padome [*Conseil supérieur du notariat*].

6 Lietu teritoriālā piekritība notāriem, to skaits un prakses vietu izvietojums tiek noteikti saskaņā ar 1971. gada 26. novembra Dekrētu Nr. 71-942 par notāra prakses vietu izveidi, pārcelšanu un likvidēšanu, notāru kompetenci dokumentu sastādīšanā un dzīvesvietu, notāru profesionālo protokolu un reģistru glabāšanu un nodošanu (1971. gada 3. decembra *JORF*, 11796. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2005. gada 25. marta Dekrētu Nr. 2005-311 (2005. gada 3. aprīļa *JORF*, 6062. lpp.).

7 Saskaņā ar 1978. gada 8. marta Dekrēta Nr. 78-262 par notāru tarifa noteikšanu (1978. gada 10. marta *JORF*, 995. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2006. gada 16. maija Dekrētu Nr. 2006-558 (2006. gada 18. maija *JORF*, 7327. lpp.), 1. pantu par notāru pakalpojumiem maksājamās summas nosaka saskaņā ar šajā dekrētā noteikto. Minētā dekrēta 4. pantā ir paredzēts, ka par pakalpojumiem, kas sniegti,

īstenojot tā paša dekrēta II sadaļā neparedzētas un ar notāra amata pienākumu savietojamas darbības, notāri saņem atlīdzību honorāru veidā, ko nosaka, vienojoties ar dalībniekiem, vai, ja tas nenotiek, par taksāciju atbildīgā tiesa.

8 Notāru valsts reglamenta, kuru saskaņā ar Dekrēta Nr. 71-942 26. pantu pieņēmusi Augstākā notāru padome un ar 1979. gada 24. decembra lēmumu apstiprinājis zīmogu glabātājs tieslietu ministrs (1980. gada 3. janvāra *JORF*, *N.C.*, 45. lpp.), 4. pantā ir paredzēts, ka ikviena privāttiesību vai publisko tiesību juridiska vai fiziska persona var brīvi izraudzīties savu notāru. Šajā pašā tiesību normā tiek paskaidrots, ka notāra klientūra ir "personas, kuras brīvprātīgi lūdz viņa padomus, viedokļus, pakalpojumus vai viņam uztic savu vienošanos noformēšanu".

9 Jautājumā par nosacījumiem iespējai pildīt notāra funkcijas 1973. gada 5. jūlija Dekrēta Nr. 73-609 par notāru profesionālo izglītību un nosacījumiem iespējai pildīt notāra amata pienākumus (1973. gada 7. jūlija *JORF*, 7341. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2006. gada 24. oktobra Dekrētu Nr. 2006-1299 par notāriem, kuri ir algoti darbinieki (2006. gada 25. oktobra *JORF*, 15781. lpp.), 3. pantā ir noteikts, ka par notāru nevar būt neviens, kas tostarp nav Francijas pilsonis.

Notariālās darbības Francijā

10 Jautājumā par dažādām notāra darbībām Francijas tiesību sistēmā nav strīda par to, ka tā pamatuzdevums ir taisīt apliecinātus aktus. Atkarībā no apliecināmā akta tā notariālā noformēšana var būt obligāta vai fakultatīva. Veicot šo noformēšanu, notārs konstatē, ka ir izpildīti visi akta noformēšanai likumā prasītie priekšnosacījumi, kā arī attiecīgo dalībnieku tiesībspēju un rīcībspēju.

11 Apliecināts akts ir definēts Civilkodeksa 1317. pantā, kas atrodas šā kodeksa III grāmatas III daļas VI nodaļā ar virsrakstu "Saistību un samaksas pierādījumi. Šāds akts saskaņā ar šo pantu ir "tāds, kuru, veicot vajadzīgās formalitātes, ir taisījušas valsts amatpersonas, kurām ir tiesības to darīt vietā, kur akts ir ticis sagatavots".

12 Saskaņā ar 1803. gada 16. marta Notariāta likuma [*loi du 25 ventôse an XI*] 19. pantu notariālie akti "ir pierādījums tiesā un izpildāmi visā Republikas teritorijā".

13 Civilkodeksa 1319. pantā ir precizēts, ka "apliecinātam aktam ir pilnīgs pierādījuma spēks attiecībā uz tajā ietverto vienošanos starp līdzējiem un to mantiniekiem vai tiesību un pienākumu pārņēmējiem".

14 Tā paša kodeksa 1322. pantā ir paredzēts, ka "privāti taisītam aktam, kuru atzīst persona, attiecībā pret kuru to izmanto, vai kurš tiek likumiski uzskatīts par atzītu, to parakstījušo personu un to mantinieku un tiesību un pienākumu pārņēmēju starpā ir tāds pats pierādījuma spēks kā apliecinātam aktam".

15 Atbilstoši 1945. gada 2. novembra Rīkojuma Nr. 45-2592 par tiesu izpildītāju statusu (1945. gada 3. novembra *JORF*, 7163. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1973. gada 25. jūnija Likumu Nr. 73-546 par notāru un noteiktu ministriju amatpersonu disciplīnu un statusu (1973. gada 26. jūnija *JORF*, 6731. lpp.), 1. pantam vienīgi tiesu izpildītāji ir tiesīgi tostarp nodot izpildei tiesu nolēmumus, kā arī izpildāmus aktus vai dokumentus. 1991. gada 9. jūlija Likuma Nr. 91-650 par civiltiesiskās izpildes procesa reformu (1991. gada 14. jūlija *JORF*, 9228. lpp.) 18. pantā ir noteikts, ka piespiedu izpildi un mantas apķīlāšanu piedziņai var veikt tikai tiesu izpildītāji, kam uzdota izpilde.

16 Saskaņā ar Tiesu iekārtas kodeksa [*code de l'organisation judiciaire*] L. 213-6. pantu tikai un vienīgi izpildes tiesa izskata jautājumus saistībā ar izpildrakstiem un iebildumiem, kas rodas piespiedu izpildē, pat ja tie attiecas uz tiesību būtību, ja vien tie ir tiesu sistēmai piederīgo tiesu piekritībā. Ar tādiem pašiem nosacījumiem tā atļauj nodrošinājuma pasākumus un izskata iebildes par to īstenošanu.

Pirmstiesas procedūra

17 Komisija saņēma sūdzību par pilsonības nosacījumu, kas Francijā ir noteikts iecelšanai notāra amatā. Izskatījusi šo sūdzību, Komisija 2000. gada 8. novembra brīdinājuma vēstulē lūdza Francijas Republikai divu mēnešu laikā iesniegt savus apsvērumus jautājumā par minētā pilsonības nosacījuma atbilstību EKL 45. panta pirmajai daļai.

18 Uz šo brīdinājuma vēstuli Francijas Republika atbildēja ar 2001. gada 13. marta vēstuli.

19 2002. gada 12. jūlijā Komisija šai dalībvalstij nosūtīja papildu brīdinājuma vēstuli, kurā tika pārmests, ka tā nav izpildījusi EKL 43. panta un 45. panta pirmajā daļā noteiktos pienākumus.

20 Uz šo papildu brīdinājuma vēstuli minētā dalībvalsts atbildēja ar 2002. gada 11. oktobra vēstuli.

21 Nebūdama pārliecināta ar Francijas Republikas izvirzītajiem argumentiem, Komisija 2006. gada 18. oktobrī šai dalībvalstij nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā secināja, ka tā nav izpildījusi EKL 43. pantā un 45. panta pirmajā daļā noteiktos pienākumus. Šī iestāde aicināja minēto dalībvalsti veikt vajadzīgos pasākumus šā argumentētā atzinuma prasību izpildei divu mēnešu laikā pēc tā saņemšanas.

22 2006. gada 12. decembra vēstulē Francijas Karaliste izklāstīja iemeslus, kādēļ tā Komisijas aizstāvēto nostāju uzskata par nepamatotu.

23 Šādos apstākļos Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Par Apvienotās Karalistes iestāšanās lietā pieņemamību

24 Francijas Republika uzskata, ka Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes iestāšanās raksts ir nepieņemams, tāpēc ka pretēji Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 40. panta ceturtajā daļā un tās Reglamenta 93. panta 5. punkta otrajā daļā noteiktajam tajā nav prasījumu, ar kuriem tiktu atbalstīti Komisijas prasījumi. Pakārtoti Francijas Republika ceļ iebildi par minētās iestāšanās lietā daļēju nepieņemamību, pamatojoties uz to, ka Apvienotās Karalistes prasījumi pārsniedzot Komisijas izvirzītos, jo šī dalībvalsts lūdz atzīt, no vienas puses, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada

7. septembra Direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 22. lpp.) ir piemērojama notāra amatam un, no otras puses, ka no notāra amata ir nošķiramas EKL 45. panta pirmajā daļā neietilpstošās notariālās darbības.

25 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Statūtu 40. panta ceturto daļu ar iestāšanās raksta prasījumiem drīkst atbalstīt tikai kāda lietas dalībnieka prasījumus.

26 Tāpat Reglamenta 93. panta 5. punkta otrajā daļā ir noteikts tostarp, ka iestāšanās rakstā jābūt ietvertiem personas, kas iestājas lietā, prasījumiem pilnīgi vai daļēji atbalstīt vai noraidīt kāda lietas dalībnieka prasījumus, kā arī personas, kas iestājusies lietā, izvirzītajiem pamatiem un argumentiem.

27 Prasījums, kādu Apvienotā Karaliste izvirza savā iestāšanās rakstā, ir formulēts šādi:

"Notāra amats ietilpst Direktīvas [2005/36] piemērošanas jomā. Noteiktas notāru veiktās darbības no [šīs] direktīvas piemērošanas jomas varētu izslēgt tikai tad, ja Tiesa secinātu, ka uz šīm darbībām attiecas [minētās] direktīvas preambulas 41. apsvērumā paredzētais izņēmums saskaņā ar EKL 39. panta 4. punktu un/vai 45. pantu."

28 Jānorāda, ka Komisija savā prasībā nelūdz Tiesu konstatēt, ka Francijas Republika nav izpildījusi Direktīvā 2005/36 noteiktos pienākumus. Tādēļ tiktāl, ciktāl Apvienotā Karaliste lūdz atzīt, ka šī direktīva ir piemērojama notāra amatam, tās iestāšanās lietā ir nepieņemama.

29 Citādi, pat ja minētās dalībvalsts iestāšanās lietā šādi aprakstītais mērķis burtiski šķiet atšķirīgs no tā, kāds pamatoti drīkst būt iestāšanās rakstam, lasot strīdīgo iestāšanās rakstu kopumā un no tā konteksta, secināms, ka Apvienotās Karalistes izvirzītie argumenti gluži tāpat kā Komisijas prasības pieteikumā izklāstītie apsvērumi ir vērsti uz to, lai pierādītu, ka notāra amats nav dalība valsts varas īstenošanā EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē.

30 Attiecībā it īpaši uz iebildi, ko Francijas Republika cēlusi par Apvienotās Karalistes izvirzīto argumentu, ka EKL 45. panta pirmā daļa neesot piemērojama attiecībā uz visām notāru darbībām kopumā, pretēji tam, kā savā prasības pieteikumā esot uzskatījusi Komisija, jānorāda, ka minētajai dalībvalstij nevar pārmest, ka tā Komisijas prasījumus papildinājusi ar jauniem. Proti, ar minēto argumentu tiek vienīgi izdarīta atsauce uz 1974. gada 21. jūnija sprieduma lietā 2/74 *Reyners* (*Recueil*, 631. lpp.) 47. punktu, jo Apvienotā Karaliste nav paudusi viedokli par šīs judikatūras piemērojamību konkrētām notāru Francijā veiktām darbībām.

31 Tādēļ jāuzskata, ka Apvienotās Karalistes iestāšanās raksts ir nepieņemams tikai tajā ziņā, ka tajā tiek lūgts atzīt, ka Direktīva 2005/36 ir piemērojama notāra amatam.

Par lietas būtību

Lietas dalībnieku argumenti

32 Ievadā Komisija uzsver, ka dažās dalībvalstīs iespēja tikt ieceltam notāra amatā nav pakārtota nevienam pilsonības nosacījumam un ka citās dalībvalstīs, kā, piemēram, Spānijas Karalistē, Itālijas Republikā un Portugāles Republikā, šis nosacījums ir ticis atcelts.

33 Šī iestāde atgādina, pirmām kārtām, ka EKL 43. pants ir viena no Savienības tiesību pamatnormām, kuras mērķis ir nodrošināt pret ikvienu kādas dalībvalsts pilsoni, kas kaut vai daļēji apmetas kādā citā dalībvalstī, lai tur darbotos kā pašnodarbināta persona, tādu pašu attieksmi kā pret saviem pilsoņiem, un tajā ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.

34 Minētā iestāde, kā arī Apvienotā Karaliste apgalvo, ka EKL 45. panta pirmā daļa jāinterpretē autonomi un vienveidīgi (1988. gada 15. marta spriedums lietā 147/86 Komisija/Grieķija, *Recueil*, 1637. lpp., 8. punkts). Tā kā šajā pantā ir paredzēts izņēmums no brīvības veikt uzņēmējdarbību attiecībā uz darbībām, ar kurām notiek dalība valsts varas īstenošanā, to turklāt esot jāinterpretē šauri (iepriekš minētais spriedums lietā *Reyners*, 43. punkts).

35 Tātad EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētais izņēmums esot attiecināms tikai uz darbībām, kuras pašas par sevi ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā (iepriekš minētais spriedums lietā *Reyners*, 44. un 45. punkts). Saskaņā ar Komisijas teikto valsts varas īstenošanas jēdziens nozīmē, ka tiek izmantotas tādas lēmumu pieņemšanas pilnvaras, kuras ir plašākas par vispārīgajās tiesībās paredzētajām un kuras izpaužas kā spēja rīkoties neatkarīgi no citu subjektu gribas vai pat pret šo gribu.

Proti, saskaņā ar Tiesas judikatūru valsts vara izpaužoties piespiešanas tiesību izmantošanā (1998. gada 29. oktobra spriedums lietā C-114/97 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-6717. lpp., 37. punkts).

36 Pēc Komisijas un Apvienotās Karalistes domām, darbības, ar kurām notiek dalība valsts varas īstenošanā, esot jānošķir no vispārējās interesēs veiktajām. Proti, vispārējās interesēs dažādām profesijām esot piešķirtas īpašas pilnvaras, tomēr ar tām nenotiek dalība valsts varas īstenošanā.

37 EKL 45. panta pirmās daļas piemērošanas jomā neietilpstot arī darbības, ar kurām tiek palīdzēts valsts varas darbībai vai tā tiek atbalstīta (šajā ziņā skat. 1993. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-42/92 *Thijssen*, *Recueil*, I-4047. lpp., 22. punkts).

38 Turklāt Komisija un Apvienotā Karaliste atgādina, ka EKL 45. panta pirmā daļa principā attiecas uz noteiktām darbībām, nevis visu amatu kopumā, ja vien attiecīgās darbības nav nodalāmas no minētajā amatā veikto darbību kopuma.

39 Komisija, otrām kārtām, izvērtē dažādās darbības, ko notārs veic Francijas tiesību sistēmā.

40 Pirmkārt, jautājumā par aktu un līgumu apliecināšanu Komisija apgalvo, ka notārs, konsultējot to dalībniekus, vienīgi apliecina viņu gribu un apvelta šo gribu ar tiesiskām sekām. Veicot šīs darbības, notāram neesot nekādu lēmumu pieņemšanas tiesību attiecībā uz dalībniekiem. Tādējādi ar apliecināšanu tiekot vienīgi apstiprināta šo pēdējo iepriekšēja vienošanās. Tam, ka noteikti akti ir obligāti jāapliecina, neesot

nozīmes, ievērojot, ka obligāta ir procedūru virkne, kuras tomēr nav valsts varas īstenošanas izpausme.

41 Tas, ka notārs, sastādot notariālu aktu, uzņemas atbildību par to, viņu pietuvina vairumam tādu brīvo profesiju pārstāvju kā advokāti, arhitekti vai ārsti, kuri vienlīdz uzņemoties atbildību saistībā ar savām darbībām.

42 Jautājumā par apliecinātu aktu izpildāmību Komisija uzskata, ka atzīme par izpildāmību tiek izdarīta pirms izpildes *stricto sensu* un nav tās daļa. Tādējādi ar šo izpildāmību notāriem netiekot piešķirtas nekādas piespiešanas tiesības. Turklāt iespējamos iebildumus izskatot nevis notārs, bet tiesnesis.

43 Otrkārt, notāra loma nodokļu iekasēšanas jomā neesot dalība valsts varas īstenošanā, jo nodokļu jomā privātpersonām bieži vien tiek uzticēti šādi pienākumi. Tādējādi privāti uzņēmumi rīkojoties trešo personu uzdevumā, kad tie veic savu darbinieku algas nodokļa ieturējumu. Tāpat esot ar kredītiestādēm, kas veic ieturējumus par kustamas mantas vērtības pieaugumu [*précompte mobilier*] priekš saviem kustamas mantas formā ienākumus gūstošajiem klientiem.

44 Treškārt, strīdīgo darbību vērtējumā notāra īpašajam statusam Francijas tiesībās neesot tiešas nozīmes.

45 Trešām kārtām, Komisija tāpat kā Apvienotā Karaliste uzskata, ka Savienības tiesību normas, kurās ir rodamas norādes uz notāra darbību, neliedz šai darbībai piemērot EKL 43. pantu un 45. panta pirmo daļu.

46 Proti, gan Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvas 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 13. nod., 25. sēj., 399. lpp.) 1. panta 5. punkta d) apakšpunktā, gan Direktīvas 2005/36 preambulas 41. apsvērumā notāra darbības tiekot izslēgtas no to piemērošanas jomas tikai tiktāl, ciktāl tās ietver tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā. Tātad tas esot vienkāršs izņēmums, kas nekādi neietekmē EKL 45. panta pirmās daļas interpretāciju. Jautājumā par Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvas 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 36. lpp.) 2. panta 2. punkta l) apakšpunktu, kurā no šīs direktīvas piemērošanas jomas ir izslēgtas notāra darbības, Komisija uzsver, ka tas, ka likumdevējs ir izvēlējies no minētās direktīvas piemērošanas jomas izslēgt kādu noteiktu darbību, nenozīmē, ka šai darbībai būtu piemērojama EKL 45. panta pirmā daļa.

47 Jautājumā par Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nod., 4. sēj., 42. lpp.), Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nod., 6. sēj., 243. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regulu (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (OV L 143, 15. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nod., 7. sēj., 38. lpp.), Komisija uzskata, ka šajās regulās esot vienīgi paredzēts dalībvalstu pienākums atzīt un padarīt par izpildāmiem aktus, kas taisīti un izpildāmi kādā citā dalībvalstī.

48 Turklāt šīs lietas izspriešanā neesot nozīmes Padomes 2001. gada 8. oktobra Regulai (EK) Nr. 2157/2001 par Eiropas uzņēmējsabiedrības (*SE*) statūtiem (OV L 294, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 6. nod., 4. sēj., 251. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 26. oktobra Direktīvai 2005/56/EK par kapitālsabiedrību pārrobežu apvienošanos (OV L 310, 1. lpp.), jo tajās notāriem, kā arī

citām kompetentām iestādēm, ko norīkojusi valsts, ir vienīgi uzticēts apliecināt, ka ir paveiktas pirms sabiedrību juridiskās adreses maiņas, dibināšanas un apvienošanās veicamās darbības un formalitātes.

49 Eiropas Parlamenta 2006. gada 23. marta rezolūcija par juridiskajām profesijām un vispārējām interesēm tiesību sistēmu darbībā (OV C 292E, 105. lpp.; turpmāk tekstā — "2006. gada rezolūcija") esot tikai un vienīgi politisks akts, kura saturs esot neviennozīmīgs, jo, no vienas puses, šīs rezolūcijas 17. punktā Eiropas Parlaments esot apgalvojis, ka EKL 45. pants ir piemērojams notāra amatam, bet, no otras puses, tās 2. punktā tas esot apstiprinājis 1994. gada 18. janvāra rezolūcijā par notariāta stāvokli un organizāciju Kopienas divpadsmit dalībvalstīs (OV C 44, 36. lpp.; turpmāk tekstā — "1994. gada rezolūcija") pausto nostāju, izsakot savu vēlmi, lai tiktu atcelts vairāku dalībvalstu regulējumā iecelšanai notāra amatā paredzētais pilsonības nosacījums.

50 Komisija un Apvienotā Karaliste piebilst, ka lieta C-405/01 *Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española*, kurā pieņemts 2003. gada 30. septembra spriedums (*Recueil*, I-10391. lpp.), uz kuru savos rakstveida apsvērumos atsaucas vairākas dalībvalstis, attiecās uz plašu virkni drošības uzturēšanas funkciju, kārtības uzturēšanas pilnvarām, kā arī kompetencēm notāra darbības un civilstāvokļa aktu jomā, ko īsteno tirdzniecības kuģu kapteiņi un viņu vietnieki. Tādēļ Tiesai neesot bijusi iespēja dažādās notāru veiktās darbības sīki iztirzāt saistībā ar EKL 45. panta pirmo daļu. Tādēļ no minētā sprieduma vien neesot secināms, ka šī tiesību norma būtu piemērojama notāriem.

51 Turklāt pretēji tam, ko apgalvo Francijas Republika, Tiesas judikatūrā notāri esot nošķirti no valsts iestādēm/amatpersonām, atzīstot, ka publisku aktu var sastādīt valsts iestāde/amatpersona vai kāda cita pilnvarota iestāde/amatpersona (1999. gada 17. jūnija spriedums lietā C-260/97 *Unibank*, *Recueil*, I-3715. lpp., 15. un 21. punkts).

52 Francijas Republika, kuras prasījumus atbalsta Bulgārijas Republika, Čehijas Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Rumānija un Slovākijas Republika, apgalvo, pirmkārt, ka Komisija neievērojot Tiesas judikatūru. Proti, šajā judikatūrā neesot noteikts, ka EKL 45. panta pirmā daļa būtu piemērojama tikai darbībām, kurām ir vajadzīgas piespiešanas tiesības, jo šādas tiesības ir tikai viena no valsts varas īstenošanas sastāvdaļām.

53 Šajā ziņā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española* Tiesa esot atzinusi, ka notāra amata pienākumi ir dalība valsts varas prerogatīvu īstenošanā.

54 Notāru dalību valsts varas īstenošanā, otrkārt, apliecinot viņiem nodokļu iekasēšanas jomā uzticētie uzdevumi. Šie uzdevumi esot ne tikai publisko līdzekļu glabāšana, bet ietverot arī ienākumu nodokļa bāzes noteikšanu nekustamā īpašuma vērtības pieauguma jomā, kā arī reģistrācijas nodevu un ienākumu nodokļa iekasēšanu mantojuma jomā, jo notāri uzņemas atbildību par šo reģistrācijas nodevu samaksu. Šo uzdevumu izpildē notāri maksājot nodokli trešo personu, proti, savu klientu uzdevumā.

55 Treškārt, Francijas Republika, gluži tāpat kā Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Rumānija un Slovākijas Republika uzsver, ka darbības, ko veic notāri, ir saistītas ar apliecinātu aktu taisīšanu, kuriem ir pierādījuma spēks un kas ir izpildāmi, un tā esot valsts varas konkrēta izpausme. Noteiktu tādu aktu gadījumā kā dāvinājumi, laulību līgumi, hipotēku nostiprināšana vai cerības pirkumi un nododama lauksaimniecības zemes noma to noformēšana notariālā kārtībā esot nosacījums to spēkā esamībai.

56 Veicot savu darbību, notāram esot uzdevums izskaidrot akta dalībniekiem viņu akta nozīmi, pārliecināties par viņu brīvu piekrišanu un uzdot jautājumus, ar kuriem var noskaidrot saskaņā ar likumu vajadzīgo informāciju. Notāram vajadzības gadījumā arī esot jāveic visas vajadzīgās pārbaudes, lai nodrošinātu akta juridisko spēkā esamību. Turklāt notāram esot jāatsakās taisīt jebkādu pretrunā sabiedriskajai kārtībai esošu vai prettiesisku aktu.

57 Turklāt notariālajam aktam esot visaugstākais pierādījuma spēks pierādīšanas līdzekļu hierarhijā Francijas tiesībās. Minētais pierādījuma spēks attiecoties uz akta datumu, tajā izdarītajiem parakstiem un darbībām vai notikumiem, kuru pašrocīgu izdarīšanu vai iestāšanos viņa klātbūtnē notārs tajā ir apgalvojis. Šis informācijas patiesums ir apstrīdams tikai Civilprocesa kodeksa 303.–316. pantā paredzētajā patiesīguma apstrīdēšanas procesā.

58 Turklāt no iepriekš minētā sprieduma lietā *Unibank*, izrietot, ka, lai konkrētam aktam būtu publiska akta raksturs, tas jānoformē kādai valsts iestādei/amatpersonai vai citai valsts pilnvarotai iestādei/amatpersonai.

59 Notariāli akti esot arī izpildāmi bez vajadzības iepriekš saņemt spriedumu. Tādējādi, pat ja pieņemtu, ka Tiesas judikatūrā būtu noteikts, ka EKL 45. panta pirmā daļa ir piemērojama tikai darbībām, kas saistītas ar piespiešanas tiesībām, uz notāra amatu šī tiesību norma attiecoties tāpēc, ka notariālais akts ir izpildāms.

60 Francijas Republika apgalvo, ceturtkārt, ka notāra statuss Francijas tiesību sistēmā apliecina notāra tiešu dalību valsts varas īstenošanā. Tādējādi notārus amatā ieceļot tieslietu ministrs un uzraugot prokurori. Turklāt viņi dodot zvērestu un attiecībā uz viņiem esot stingri noteikumi par nesavienojamību [ar amata pienākumiem].

61 Minētā dalībvalsts, piektkārt, norāda, ka Savienības likumdevējs ir apstiprinājis, ka notāri piedalās valsts varas īstenošanā. Šajā ziņā tā atsaucas uz šā sprieduma 46. punktā minētajiem Savienības tiesību aktiem, kuros vai nu no to attiecīgās piemērošanas jomas ir izslēgtas darbības, ko veic notāri, tāpēc ka šie pēdējie piedalās valsts varas īstenošanā, vai arī atzīts, ka apliecinātus aktus sastāda valsts iestāde vai kāda cita persona, kuru valsts pilnvarojusi to darīt. Turklāt no šā sprieduma 47. un 48. punktā minētajiem aktiem izrietot, ka notariāli akti ir pielīdzināmi tiesu nolēmumiem.

62 Turklāt Parlaments 1994. un 2006. gada rezolūcijās esot apstiprinājis, ka notāra amats piedalās valsts varas īstenošanā.

Tiesas vērtējums

— Ievada apsvērumi

63 Komisija pārmet Francijas Republikai, ka tā, pretēji EKL 43. pantā noteiktajam paredzēdama, ka notāra amatā var tikt iecelti vienīgi tās pilsoņi, liedz citu dalībvalstu pilsoņiem apmesties tās teritorijā, lai strādātu šajā amatā.

64 Šī prasība tātad attiecas vienīgi uz darbībai šajā amatā apstrīdētajā Francijas regulējumā prasīto pilsonības nosacījumu EKL 43. panta izpratnē.

65 Tādēļ jāprecizē, ka minētā prasība neattiecas nedz uz notariāta statusu un organizēšanu Francijas tiesību sistēmā, nedz uz nosacījumiem iecelšanai notāra amatā šajā dalībvalstī, izņemot to, kas attiecas uz pilsonību.

66 Turklāt ir jāuzsver, kā tiesas sēdē norādīja Komisija, ka tās prasība neattiecas arī uz EK līguma normu par pakalpojumu sniegšanas brīvību piemērošanu. Minētā prasība neattiecas arī uz Līguma normu par darba ņēmēju pārvietošanās brīvību piemērošanu.

— Par apgalvoto valsts pienākumu neizpildi

67 Vispirms jāatgādina, ka EKL 43. pants ir viena no Savienības tiesību pamatnormām (šajā ziņā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Reyners*, 43. punkts).

68 Uzņēmējdarbības jēdziens šīs tiesību normas izpratnē ir ļoti plašs, paredzot Savienības pilsonim iespēju pastāvīgi un ilgstoši piedalīties tādas dalībvalsts saimnieciskajā dzīvē, kas nav viņa izcelsmes dalībvalsts, un no tā gūt labumu, tādējādi veicinot ekonomisko un sociālo mijiedarbību Eiropas Savienības teritorijā pašnodarbinātības jomā (skat. it īpaši 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-161/07 Komisija/Austrija, Krājums, I-10671. lpp., 24. punkts).

69 Dalībvalstu pilsoņiem atzītā brīvība veikt uzņēmējdarbību citu dalībvalstu teritorijā ietver tostarp iespēju veikt pašnodarbinātas personas darbību un to īstenot nosacījumos, kādi uzņēmējdarbības dalībvalsts tiesību aktos paredzēti saviem pilsoņiem (skat. it īpaši 1986. gada 28. janvāra spriedumu lietā 270/83 Komisija/Francija, *Recueil*,

273. lpp., 13. punkts, un šajā ziņā iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Austrija, 27. punkts). Citiem vārdiem sakot, EKL 43. pantā visām dalībvalstīm ir aizliegts tiesību aktos attiecībā uz personām, kas izmanto brīvību tajā veikt uzņēmējdarbību, paredzēt tādus šīs darbības veikšanas nosacījumus, kas atšķiras no saviem pilsoņiem paredzētajiem nosacījumiem (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Austrija, 28. punkts).

70 Tādējādi EKL 43. panta mērķis ir nodrošināt, lai attieksme pret visiem dalībvalstu pilsoņiem, kas apmetas kādā citā dalībvalstī, lai tur veiktu pašnodarbinātas personas darbību, būtu tāda pati kā pret pašu pilsoņiem, un tajā kā brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums ir aizliegta jebkāda no valsts tiesību aktiem izrietoša diskriminācija pilsonības dēļ (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Francija, 14. punkts).

71 Taču šajā lietā strīdīgajos tiesību aktos iespēja tikt ieceltam notāra amatā tiek paredzēta tikai Francijas pilsoņiem un šādi tiek noteikta atšķirīga attieksme pilsonības dēļ, kas EKL 43. pantā ir principā aizliegta.

72 Francijas Republika tomēr apgalvo, ka notāra darbības neietilpst EKL 43. panta piemērošanas jomā, jo ar tām notiekot dalība valsts varas īstenošanā EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē. Tātad vispirms jāizpēta valsts varas īstenošanas jēdziena tvērums šīs pēdējās tiesību normas izpratnē un pēc tam jāpārbauda, vai šim jēdzienam atbilst Francijas tiesību sistēmā notāriem uzticētās darbības.

73 Jautājumā par jēdzienu "valsts varas īstenošana" EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē ir jāuzsver, ka, to izvērtējot, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jāņem vērā, ka no pašām Savienības tiesībām izriet šajā tiesību normā noteiktie ierobežojumi pieļautajiem izņēmumiem no brīvības veikt uzņēmējdarbību principa, lai novērstu, ka ar dalībvalstu

vienpusēji pieņemtām tiesību normām Līgumam tiktu liegta lietderīgā iedarbība brīvības veikt uzņēmējdarbību jomā (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Reyners*, 50. punkts; lietā Komisija/Grieķija, 8. punkts, un 2009. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-438/08 Komisija/Portugāle, Krājums, I-10219. lpp., 35. punkts).

74 Pastāvīgajā judikatūrā arī ir noteikts, ka EKL 45. panta pirmajā daļā ir paredzēta atkāpe no pamatnoteikuma par brīvību veikt uzņēmējdarbību. Šī atkāpe ir jāinterpretē tādējādi, lai tā būtu piemērojama tikai galīgas nepieciešamības gadījumā to interešu aizsardzībai, ko šī tiesību norma ļauj aizstāvēt dalībvalstīm (iepriekš minētie spriedumi lietā Komisija/Grieķija, 7. punkts; lietā Komisija/Spānija, 34. punkts; 2006. gada 30. marta spriedums lietā C-451/03 *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, Krājums, I-2941. lpp., 45. punkts; 2007. gada 29. novembra spriedums lietā C-393/05 Komisija/Austrija, Krājums, I-10195. lpp., 35. punkts, un spriedums lietā C-404/05 Komisija/Vācija, Krājums, I-10239. lpp., 37. un 46. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Portugāle, 34. punkts).

75 Turklāt Tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētā atkāpe ir piemērojama tikai darbībām, kuras pašas par sevi ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā (iepriekš minētie spriedumi lietā *Reyners*, 45. punkts; lietā *Thijssen*, 8. punkts; lietā Komisija/Spānija, 35. punkts; lietā *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, 46. punkts; lietā Komisija/Vācija, 38. punkts, un lietā Komisija/Portugāle, 36. punkts).

76 Šajā ziņā Tiesai ir bijusi iespēja paust viedokli, ka no EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētās atkāpes ir izslēgtas noteiktas valsts varas īstenošanu papildinošas vai sagatavojošas darbības (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Thijssen*, 22. punkts; lietā Komisija/Spānija, 38. punkts; lietā *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, 47. punkts; lietā Komisija/Vācija, 38. punkts, un lietā Komisija/Portugāle, 36. punkts) vai noteiktas darbības, kuru īstenošana, lai arī tā ietver regulāru un institucionālu saziņu ar pārvaldes iestādēm vai tiesām vai pat obligātu atbalstu to darbībai, minēto iestāžu rīcības brīvību un lemšanas tiesības neskar (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Reyners*, 51. un 53. punkts), vai noteiktas darbības, kas neietver lemšanas tiesību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Thijssen*, 21. un 22. punkts; 2007. gada 29. novembra spriedumu lietā Komisija/Austrija, 36. un

42. punkts; iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Vācija, 38. un 44. punkts, kā arī lietā Komisija/Portugāle, 36. un 41. punkts), piespiešanas tiesību (šajā ziņā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Spānija, 37. punkts) vai arī piespiedu pasākumu veikšanas tiesību (šajā ziņā skat. 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-47/02 *Anker* u.c., *Recueil*, I-10447. lpp., 61. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, 44. punkts) izmantošanu.

77 Iepriekš izklāstīto apsvērumu gaismā jāpārbauda, vai Francijas tiesību sistēmā notāriem uzticētās darbības ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā.

78 Tālab jāņem vērā attiecīgās profesijas pārstāvju veikto darbību raksturs (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Thijssen*, 9. punkts).

79 Francijas Republika un Komisija vienprātīgi atzīst, ka notāru pamatdarbība Francijas tiesību sistēmā ir, veicot vajadzīgās formalitātes, taisīt apliecinātus aktus. Lai to izdarītu, notāram esot jāpārbauda tostarp, ka ir izpildīti visi akta noformēšanai likumos prasītie nosacījumi. Apliecināts akts turklāt esot apveltīts ar pilnīgu pierādījuma spēku un esot izpildāms.

80 Šajā ziņā, pirmkārt, jāuzsver, ka saskaņā ar Francijas tiesību aktiem apliecina aktus vai vienošanās, ko brīvprātīgi noslēguši to dalībnieki. Proti, tie paši likumā noteiktajās robežās nosaka savu tiesību un pienākumu apmēru un brīvi izvēlas noteikumus, kurus tie vēlas ievērot, kad tie notāram apliecināšanai iesniedz kādu aktu vai vienošanos. Tādējādi šā pēdējā rīcībai iepriekš ir vajadzīga dalībnieku piekrišana vai gribas sakritība.

81 Turklāt notārs nedrīkst vienpusēji grozīt vienošanos, kuru tam lūgts apliecināt, iepriekš nesaņemot dalībnieku piekrišanu.

82 Notāriem uzticētā apliecināšanas darbība tātad pati par sevi nav tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē.

83 Šis secinājums nav apšaubāms tāpēc vien, ka noteikti akti vai noteiktas vienošanās ir obligāti jāapliecina, lai tie būtu spēkā. Proti, visnotaļ bieži dažādu aktu spēkā esamība valstu tiesību sistēmās un saskaņā ar paredzēto kārtību ir pakārtota formas prasībām vai arī obligātām apliecināšanas procedūrām. Tādēļ ar šo apstākli vien nepietiek, lai atbalstītu Francijas Republikas aizstāvēto tēzi.

84 Iepriekš minētais secinājums nav apšaubāms arī tāpēc vien, ka notāru pienākums ir pirms akta vai vienošanās apliecināšanas ir pārbaudīt, ka ir izpildīti visi šā akta vai šīs vienošanās noformēšanai likumā prasītie nosacījumi, un, ja tas tā nav, — atteikties veikt šo apliecināšanu.

85 Protams, kā uzsver Francijas Republika, notārs veic šo pārbaudi atbilstoši vispārēju interešu mērķim, proti, garantēt privātpersonu starpā noslēgto aktu likumību un tiesisko drošību. Tomēr ar tiekšanos uz šo mērķi vien nevar pamatot, ka tam vajadzīgās prerogatīvas būtu paredzētas tikai notāriem ar attiecīgās dalībvalsts pilsonību.

86 Ar to vien, ka darbībai ir vispārēju interešu mērķis, nepietiek, lai attiecīgo darbību uzskatītu par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā. Proti, lai arī nav strīda par to, ka saistībā ar dažādām reglamentētām profesijām veiktās darbības valstu tiesību sistēmās bieži vien ietver pienākumu to veicējiem censties sasniegt šādu mērķi, tomēr ar šīm darbībām netiek īstenota šī vara.

87 Tomēr tas, ka notāra darbībām ir vispārēju interešu mērķis, proti, tostarp garantēt privātpersonu starpā noslēgto aktu likumību un tiesisko drošību, ir primārs vispārējo interešu apsvērums, kas var pamatot iespējamus EKL 43. panta ierobežojumus, kas izriet no notāru darbībai raksturīgajām īpatnībām kā, piemēram, kontrole, kurai notāri ir pakļauti tiem piemērotajās iecelšanas amatā procedūrās, to skaita un to teritoriālās piekritības ierobežojums vai arī noteikumi par to atlīdzību, neatkarību, [amatu] nesavienojamību un neatceļamību no amata, tiktāl, ciktāl ar šiem ierobežojumiem minētos mērķus iespējams sasniegt un tie ir vajadzīgi šim nolūkam.

88 Patiesība ir arī tas, ka notāram ir jāatsakās apliecināt likumā prasītajiem priekšnosacījumiem neatbilstošu darījumu vai vienošanos neatkarīgi no dalībnieku gribas. Tomēr pēc šādas atteikšanās šie pēdējie var brīvi izvēlēties vai nu labot konstatēto nelikumību, vai grozīt attiecīgā darījuma vai vienošanās noteikumus, vai arī no šā akta vai šīs vienošanās atteikties.

89 Turklāt attiecīgā akta vai vienošanās apliecināšanas gaitā notāra nodrošināto juridisko konsultēšanu un palīdzību nevar uzskatīt par dalību valsts varas īstenošanā pat tad, ja notāram ir likumā noteikts pienākums nodrošināt šādu konsultēšanu vai palīdzību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Reyners*, 52. punkts).

90 Jautājumā par notariālajam aktam piemītošo pierādījuma spēku un izpildāmību nav apstrīdams, ka tie minētajiem aktiem piešķir būtiskas tiesiskās sekas. Tomēr ar to vien, ka kāda konkrēta darbība ietver ar šādām sekām apveltītu aktu taisīšanu, nevar būt pietiekami, lai šo darbību uzskatītu par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē.

91 Proti, jautājumā par notariālajam aktam piemītošo pierādījuma spēku ir jāpaskaidro, ka tas ir daļa no pierādīšanas kārtības, kas noteikta attiecīgās tiesību sistēmas likumos. Tādējādi Civilkodeksa 1319. pants, kurā noteikts apliecināta akta pierādījuma spēks, ir rodams minētā kodeksa VI nodaļā ar virsrakstu "Saistību un samaksas pierādījumi". Likumā kādam konkrētam aktam piešķirtais pierādījuma spēks tātad tieši neietekmē to, vai ar šā akta sastādīšanu saistītā darbība pati par sevi ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā, kā tas ir prasīts judikatūrā (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Thijssen*, 8. punkts, un lietā Komisija/Spānija, 35. punkts).

92 Turklāt atbilstoši Civilkodeksa 1322. pantam "privāti taisītam aktam, kuru atzīst persona, attiecībā pret kuru to izmanto, vai kurš tiek likumiski uzskatīts par atzītu, to parakstījušo personu un viņu mantinieku un tiesību un pienākumu pārņēmēju starpā ir tāds pats pierādījuma spēks kā apliecinātam aktam".

93 Jautājumā par apliecināta akta izpildāmību jānorāda, kā ir atzinusi Francijas Republika, ka tā ļauj izpildīt šajā aktā noteikto pienākumu bez vajadzības iepriekš vērsties tiesā.

94 Tomēr ar apliecināta akta izpildāmību notāram nerodas tiesības, kas ietvertu tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā. Proti, lai arī notāra izdarīta atzīme uz apliecināta akta par izpildāmību šo pēdējo apvelta ar izpildāmību, tās pamatā ir dalībnieku

griba taisīt aktu vai vienošanos, kuru atbilstību likumam iepriekš pārbauda notārs, un tos apveltīt ar šādu izpildāmību.

95 Tādēļ tādu apliecinātu un ar tiesiskām sekām apveltītu aktu kā šā sprieduma 90.–94. punktā aprakstītie taisīšana nav tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē.

96 Jautājumā, otrkārt, par nodevu iekasēšanas uzdevumiem, kas notāram uzticēti, tie paši par sevi nav uzskatāmi par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā. Šajā ziņā jāpaskaidro, ka šo iekasēšanu notārs veic parādnieka vietā, pēc tam attiecīgās summas tiek nodotas atbildīgajam valsts dienestam un tādējādi tā būtībā neatšķiras no pievienotās vērtības nodokļa iekasēšanas.

97 Jautājumā, treškārt, par tādiem aktiem kā dāvinājumi, laulību līgumi, hipotēku nostiprināšana, cerības pirkumi un nododama lauksaimniecības zemes noma, kas, lai tie būtu spēkā, ir jānoslēdz ar notariālu aktu, ir jānorāda uz šā sprieduma 80.–95. punktā izklāstītajiem apsvērumiem.

98 Attiecībā, ceturtkārt, uz notāru īpašo statusu Francijas tiesību sistēmā pietiek vien atgādināt, kā izriet no šā sprieduma 75. un 78. punkta, ka to, vai attiecīgās darbības ietilpst EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētajā atkāpē, jāpārbauda, ņemot vērā pašu attiecīgo darbību iedabu, nevis šo statusu pašu par sevi.

99 Šajā ziņā tomēr ir jāizdara divi precizējumi. Pirmkārt, nav strīda par to, ka izņemot gadījumus, kad notāra norīkošanu paredz tiesas ceļā, katram dalībniekam atbilstoši šā sprieduma 8. punktā minētā notāru valsts reglamenta 4. pantam ir tiesības brīvi izvēlēties notāru. Lai arī daļa no notāru amata atlīdzības patiešām ir noteikta likumā, tomēr dažādu notāru sniegto pakalpojumu kvalitāte var atšķirties atkarībā tostarp no attiecīgo personu profesionālajām spējām. No tā izriet, ka attiecīgās teritoriālās piekritības robežās notāri profesionālo darbību veic, kā secinājumu 18. punktā norāda ģenerāladvokāts, valsts varas īstenošanai neraksturīgos konkurences apstākļos.

100 Jānorāda, otrkārt, kā šajā jautājumā Francijas Republikas neapstrīdēta apgalvo Komisija, ka notāri ir tieši un personiski atbildīgi saviem klientiem par kaitējumu, kas rodas no jebkādas kļūdas, veicot savu darbību.

101 Turklāt pārliecinošs nav arī arguments, ko Francijas Republika rod noteiktos Savienības tiesību aktos. Par šā sprieduma 46. punktā minētajiem tiesību aktiem jāpaskaidro, ka tas, ka likumdevējs ir izvēlējies izslēgt notāra darbības no kāda konkrēta tiesību akta piemērošanas jomas, vēl nenozīmē, ka šīs pēdējās noteikti ietilpst EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētajā atkāpē. Proti, Direktīvas 2005/36 gadījumā no šīs direktīvas preambulas 41. apsvēruma redakcijas, kurā teikts, ka tā "neskar [..] [EKL] 45. panta piemērošanu [neliedz piemērot EKL 45. pantu], jo īpaši attiecībā uz notāriem", izriet, ka Savienības likumdevējs tieši nav ieņēmis nostāju jautājumā par EKL 45. panta pirmās daļas piemērojamību notāra amatam.

102 Atbilstoša nav arī argumentācija, kas ir pamatota ar šā sprieduma 47. un 48. punktā minētajiem Savienības tiesību aktiem. Šā sprieduma 47. punktā minētās regulas attiecas uz kādā citā dalībvalstī taisītu un izpildāmu apliecinātu aktu atzīšanu un izpildi un tādēļ neattiecas uz EKL 45. panta pirmās daļas interpretāciju. Tas pats secināms

par šā sprieduma 48. punktā minētajiem Savienības tiesību aktiem tiktāl, ciktāl tajos, kā pareizi apgalvo Komisija, notāriem, kā arī citām kompetentām iestādēm, ko norīkojusi valsts, ir vienīgi uzticēts apliecināt, ka ir paveiktas pirms sabiedrību juridiskās adreses maiņas, dibināšanas un apvienošanās veicamās darbības un formalitātes.

103 Jautājumā par šā sprieduma 49. punktā minētajām 1994. un 2006. gada rezolūcijām jāuzsver, ka tām nav nekādu tiesisku seku, ievērojot, ka šādas rezolūcijas pēc savas dabas nav saistoši akti. Turklāt, lai arī tajās ir norādīts, ka notāra amats ietilpst EKL 45. pantā, pirmajā no šīm rezolūcijām Parlaments ir skaidri izteicis savu vēlmi, lai tiktu veikti pasākumi iecelšanai notāra amatā paredzētā pilsonības nosacījuma atcelšanai, un šī nostāja no jauna ir netieši apstiprināta 2006. gada rezolūcijā.

104 Attiecībā uz argumentu, kuru Francijas Republika izvirza, pamatodamās uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española*, jāpaskaidro, ka lieta, kurā taisīts šis spriedums, attiecās uz EKL 39. panta 4. punkta, nevis EKL 45. panta pirmās daļas interpretāciju. Turklāt no minētā sprieduma 42. punkta izriet, ka Tiesa, nospriežot, ka kuģu kapteiņiem un viņu vietniekiem uzticētās funkcijas ir dalība valsts varas prerogatīvu īstenošanā, bija ņēmusi vērā viņu veikto funkciju kopumu. Tātad kuģu kapteiņiem un viņu vietniekiem notariālo darbību jomā uzticētos pienākumus vien, proti, testamentu noformēšanu, glabāšanu un nodošanu, Tiesa neizvērtēja šķirti no tādām pārējām viņu pilnvarām kā tostarp viņiem piešķirtajām tiesībām veikt piespiedu pasākumus vai sodīt.

105 Jautājumā par iepriekš minēto spriedumu lietā *Unibank*, uz kuru atsaucas arī Francijas Republika, ir jākonstatē, ka lieta, kurā minētais spriedums ir taisīts, nebija nekādi saistīta ar EKL 45. panta pirmās daļas interpretāciju. Turklāt minētā sprieduma 15. punktā Tiesa nosprieda, ka, lai aktu varētu uzskatīt par publisku 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās jomā (OV 1972, L 299, 32. lpp.) 50. panta izpratnē, vajadzīgs, lai to būtu noformējusi vai nu kāda valsts iestāde, vai kāda cita izcelsmes vietas valsts pilnvarota iestāde/amatpersona.

106 Šajos apstākļos jāsecina, ka notāra darbības, kā tās ir noteiktas pašreizējā Francijas tiesību sistēmā, nav dalība valsts varas īstenošanā EKL 45. panta pirmās daļas izpratnē.

107 Tādēļ jākonstatē, ka Francijas regulējumā iecelšanai notāra amatā prasītais pilsonības nosacījums rada EKL 43. pantā aizliegtu diskrimināciju pilsonības dēļ.

108 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, Komisijas prasība jāatzīst par pamatotu.

109 Tādēļ ir jāatzīst, ka, iecelšanu notāra amatā pakārtojot pilsonības nosacījumam, Francijas Republika nav izpildījusi EKL 43. pantā noteiktos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

110 Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

111 Atbilstoši šā reglamenta 69. panta 4. punkta pirmajai daļai dalībvalstis, kas ir iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tādēļ Bulgārijas Republika, Čehijas Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Rumānija, Slovākijas Republika un Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nosprež:

1) iecelšanu notāra amatā pakārtojot pilsonības nosacījumam, Francijas Republika nav izpildījusi EKL 43. pantā noteiktos pienākumus;

2) Francijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus;

3) Bulgārijas Republika, Čehijas Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Rumānija, Slovākijas Republika un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanas izdevumus pašas.

[Paraksti]